

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

The Study of Needs Assessment in the Development of Ability in Learning Management of Teachers under the Office of Primary Education, Service Area 3

บุศรินทร์ ใจวังโลก^{1*} สุขแก้ว คำสอน² และเกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์³
Bussarin Jaiwanglok^{1*}, Sukkaew Comesorn², and Kriengsak Suwannawat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 310 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมีค่าความตรงของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และมีค่าความเที่ยง 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index ใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index

ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เรียงลำดับจากมากที่สุดดังนี้ 1) ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.386$) 2) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.364$) 3) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.345$) 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI_{modified} = 0.305$) และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.301$)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถ ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้

¹ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตสงคราม

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตสงคราม

³ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

* Corresponding author; email: bussarin1967@gmail.com

Abstract

This research aims to study 5 aspects of needs assesment in the development of ability in learning management of teachers under the Office of Primary Education, Service Area 3 which are 1) Curriculum development, 2) Design of learning management, 3) Student-centered learning management, 4) Use of innovative and technological Media for learning management, 5) Learning measurement and evaluation. The sample group was the group of 310 teachers under the Office of Primary Education, Service Area 3, Phitsanulok by using multi-stage sampling method. The research instrument was a questionnaire containing a mean value between 0.6-1.0 and a reliability value of 0.97. The data analysis was conducted by using Priority Need Index with Modified Needs Indexing technique.

The research results found that the needs assesment in the development of ability in learning management of teachers under the Office of Primary Education, Service Area 3 could be arranged in descending order as follows: 1. Use of innovative and technological Media for learning management ($PNI_{modified} = 0.386$) 2. Learning measurement and evaluation ($PNI_{modified} = 0.364$) 3. Design of learning management ($PNI_{modified} = 0.345$) 4. Student-centered learning management ($PNI_{modified} = 0.305$) and 5. Curriculum development ($PNI_{modified} = 0.301$).

Keywords: Needs in the development of Ability, Ability in learning management

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ใช้แนวคิดหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard based curriculum) โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ และปฏิบัติได้เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งการขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปสู่หลักสูตรสถานศึกษา และ สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ตามมาตรา 27(2) ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นไปตามมาตรการการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่จะต้องมีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการวัดและประเมินผลทุกระดับและประเภทการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 15)

จากการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่องพบประเด็นที่มีความก้าวหน้าและปัญหาด้านการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรเร่งดำเนินการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 14) ผลจากการทดสอบระดับชาติ พบว่าคุณภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งสาเหตุอาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลักคือครู โรงเรียนจำนวนหนึ่งขาดแคลนครูทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะวิชา หรือเกิดจากหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเน้นการท่องจำ ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเบื่อการเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนไม่เน้นการฝึกปฏิบัติและไม่เน้นการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และปัญหาด้านการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าหลักสูตรการผลิตครูไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ขาดการประสานระหว่างหน่วยผลิตครูและหน่วยใช้ครู คุณภาพบัณฑิตยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ความศรัทธาต่อวิชาชีพครูมีน้อย ทำให้คนเก่งไม่ต้องการเป็นครู ทำให้ขาดครูที่มีคุณภาพ การพัฒนาครูเกิดความซ้ำซ้อน เนื่องจากขาดการประสานแผนในการพัฒนาครูระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้สิ้นเปลืองทั้งงบประมาณและเวลาของครู ไม่มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ขาดการติดตามและประเมินผล การพัฒนาครูรวมทั้งขาดแผนและกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องตามระดับสมรรถนะของครูการได้วิทยฐานะของครูยังไม่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินผลงานของครูเพื่อเลื่อนวิทยฐานะควรพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนที่ครูสอนด้วย การพัฒนาตนเองของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานสอนและในยุคโลกาภิวัตน์ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองและปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและตอบสนองความต้องการของสาธารณชนที่เพิ่มมากขึ้น ต้องรู้จักผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ มีความฝึกฝนในการแสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองทั้งทางด้านบุคลิกภาพและจริยธรรม ซึ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (ศิริพร อาจปักษา, 2557: 4)

บทบาทของครูผู้สอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะต้องคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไร ครูผู้สอนต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ และให้โอกาสกับผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ครูผู้สอนจึงต้องศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีการวัดประเมินที่หลากหลายและตามสภาพจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 12-13)

ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้คุ้มค่าต่อการลงทุนขององค์กรการศึกษา เพื่อที่จะต้องมีสารสนเทศที่สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงและเพื่อให้ตรงกับความต้องการของครูสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง เน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข (สุวิมล ว่องวานิช,

2548: 76) เพื่อดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนให้ตรงกับความต้องการจำเป็นโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ จากการประเมินความต้องการจำเป็นว่าปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงนั้นคืออะไร เนื่องจากถ้าเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดย่อมหมายถึงการสูญเสียทั้งในด้านงบประมาณ เวลา อีกทั้งการวางแผนเพื่อพัฒนาโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาอื่นๆ ตามมาอย่างไม่สิ้นสุด (นิตยา ชูโต, 2540 อ้างถึงในพัชรีย์ ชันอาสาสะวะ, 2544: 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกมี 3 เขตพื้นที่การศึกษาซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3 นั้นมีโรงเรียนภายใต้การดูแลอยู่อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอพรหมพิราม อำเภอนครไทย และอำเภอชาติตระการ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่มีโรงเรียนห่างไกลที่สุดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด ซึ่งโรงเรียนเหล่านั้นต้องการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องแต่ด้วยหนทางที่ห่างไกลจึงจำเป็นต้องศึกษาความต้องการอย่างตรงจุดเพื่อตอบสนองอย่างคุ้มค่า โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำเป็นต้องได้ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงาน ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เขต 3 เพื่อให้ได้ความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

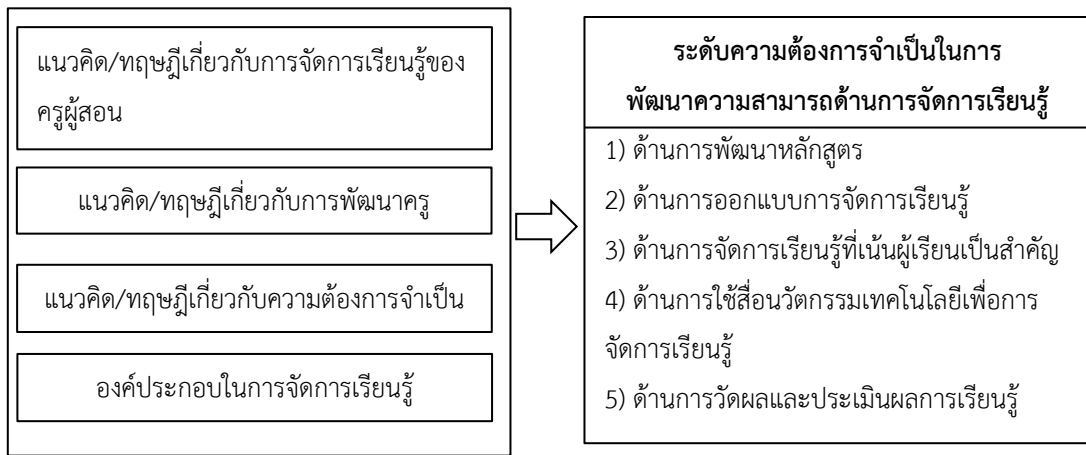
1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,540 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 310 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของเครซี มอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-state Random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูทั้งในและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา บทความ บล็อกออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นมาสังเคราะห์เป็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

2.3 สร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

2.3.1 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะแต่ละด้าน

2.3.2 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดแต่ละด้านซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน ภาระหน้าที่ เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ข้อคำถามถามเกี่ยวกับสภาพที่ปฏิบัติจริง และสภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) ทุกข้อจะมีคำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual-response format) หรือ 2 สภาพ คือระดับของสภาพที่ปฏิบัติจริง สภาพที่คาดหวังของความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และกำหนดค่าการแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง	ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด และสภาพที่คาดหวังมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง	ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพที่ปฏิบัติจริงมาก และสภาพที่คาดหวังมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง	ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพที่ปฏิบัติจริงปานกลาง และสภาพที่คาดหวังปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง	ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปฏิบัติจริงน้อย และสภาพที่คาดหวังน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง	ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพที่ปฏิบัติจริงน้อยที่สุด และสภาพที่คาดหวังน้อยที่สุด

2.4 นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่า IOC โดยประเด็นข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

2.5 นำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนอำเภอบางระกำ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

2.6 นำแบบสอบถามความต้องการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่แก้ไขแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2560 โดยแบ่งการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นสองกรณี คือ 1) กรณีที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และ 2) จัดส่งแบบสอบถามเป็นหนังสือราชการให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อำเภอห่างไกล รวมทั้ง 2 กรณีได้แบบสอบถามกลับคืนมา 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง ภาระหน้าที่ เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความในช่องว่างเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.2 ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index ใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index

3.3 จัดลำดับความสำคัญของค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index; $PNI_{modified}$) และในกรณีที่ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากันจะพิจารณาจากค่า PNI ประกอบค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (สุมิล ว่องวานิช, 2548) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่า } PNI_{modified} = (I-D)/I$$

เมื่อ I = ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ที่คาดหวัง

D = ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ปฏิบัติจริง

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 32.6 มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.2 และมีภาระหน้าที่ในการสอนทุกกลุ่มสาระ ร้อยละ 26.1

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เมื่อวิเคราะห์จากความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมีผลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้

รายการ	สภาพการปฏิบัติ		สภาพที่		PNI modified	ระดับความต้องการ จำเป็น
	จริง		คาดหวัง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร						
1.1 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3.76	1.13	4.76	0.47	0.264	9
1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนโรงเรียน และนักเรียน ก่อนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	3.73	0.72	4.61	0.49	0.235	13
1.3 วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร	3.43	0.75	4.51	0.63	0.314	5
1.4 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	3.69	0.76	4.67	0.47	0.267	8
1.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	3.71	0.72	4.63	0.48	0.249	12
1.6 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3.69	0.94	4.61	0.63	0.251	11
1.7 จัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3.44	0.76	4.51	0.57	0.311	6

รายการ	สภาพการปฏิบัติ จริง		สภาพที่ คาดหวัง		PNI modified	ระดับความต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.8 การบูรณาการหลักสูตรกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น	3.71	0.97	4.68	0.54	0.260	10
1.9 ความร่วมมือกับปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.49	0.82	4.76	0.50	0.365	3
1.10 กำหนดผลการเรียนรู้ในหลักสูตรเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ วิจัยสร้างสรรค์	3.33	0.66	4.67	0.54	0.405	1
1.11 กำหนดผลการเรียนรู้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความคิดแตกต่างของผู้เรียน	3.60	0.68	4.72	0.52	0.311	7
1.12 เลือกใช้วิธีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร	3.35	0.76	4.59	0.57	0.369	2
1.13 เชื่อมโยงผลการประเมินต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร	3.50	0.70	4.69	0.52	0.340	4
เฉลี่ยด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.57	0.15	4.64	0.08	0.301	
2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้						
2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้	3.88	0.93	4.85	0.37	0.248	10
2.2 ออกแบบเนื้อหาที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้	3.63	0.98	4.82	0.47	0.327	7
2.3 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	3.65	1.10	4.84	0.37	0.325	8
2.4 เขียนสาระสำคัญในแผนกระชับครอบคลุมแก่นความรู้เรื่องนั้น ๆ	3.40	0.92	4.65	0.48	0.369	5
2.5 ออกแบบกำหนดตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรม	3.49	0.88	4.78	0.49	0.371	3
2.6 ออกแบบเนื้อหากิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับชั่วโมงที่กำหนด	3.45	0.97	4.73	0.45	0.370	4
2.7 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดประสบการณ์ และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล	3.33	0.78	4.68	0.54	0.408	2
2.8 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	3.53	0.75	4.69	0.54	0.329	6

รายการ	สภาพการปฏิบัติ		สภาพที่		PNI modified	ระดับความต้องการ จำเป็น
	จริง		คาดหวัง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและความต้องการของ ผู้เรียนและชุมชน						
2.9 จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณา การอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน	3.37	0.84	4.78	0.41	0.418	1
2.10 ออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาสาระการเรียนรู้	3.69	1.15	4.85	0.37	0.313	9
เฉลี่ยด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.54	0.17	4.76	0.07	0.345	
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
3.1 จัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน	3.78	1.01	4.73	0.55	0.252	9
3.2 ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่าง หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.72	0.95	4.73	0.55	0.271	7
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังและส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของ ผู้เรียน	3.79	0.97	4.61	0.64	0.218	10
3.4 ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนา อย่างเต็มศักยภาพ	3.62	0.64	4.60	0.65	0.270	8
3.5 ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้	3.62	0.69	4.66	0.57	0.289	6
3.6 พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ประกอบการ และชุมชน	3.22	0.72	4.73	0.55	0.467	1
3.7 จัดกิจกรรมที่หลากหลายในเชิงบูรณาการ	3.51	0.92	4.61	0.64	0.315	4
3.8 จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในชั้นเรียน	3.67	0.82	4.79	0.52	0.305	5
3.9 ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง พร้อมแนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	3.53	0.80	4.75	0.61	0.346	2
3.10 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ คิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์	3.48	0.87	4.68	0.57	0.345	3
เฉลี่ยด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	3.59	0.16	4.68	0.06	0.305	
4. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้						
4.1 เลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้	3.53	0.81	4.65	0.64	0.320	8

รายการ	สภาพการปฏิบัติ จริง		สภาพที่ คาดหวัง		PNI modified	ระดับความต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4.2 สืบค้นหาสื่อการสอนจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.40	0.78	4.70	0.56	0.383	4
4.3 ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	3.41	0.92	4.56	0.65	0.338	7
4.4 จัดหาสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.35	0.95	4.52	0.66	0.350	6
4.5 มีการใช้เอกสารหรือสื่อต่าง ๆ ประกอบการจัดการเรียนรู้	3.47	0.85	4.56	0.65	0.312	9
4.6 มีการใช้สื่อที่หลากหลายรูปแบบในการเรียนการสอน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น	3.47	0.80	4.73	0.55	0.365	5
4.7 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อ	3.47	0.85	4.48	0.70	0.292	10
4.8 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	2.93	0.68	4.61	0.75	0.571	1
4.9 มีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.04	0.70	4.62	0.70	0.519	2
4.10 สามารถจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนได้เพียงพอกับผู้เรียน	3.13	0.89	4.58	0.70	0.464	3
เฉลี่ยด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.31	0.20	4.60	0.07	0.386	
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
5.1 ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน	3.33	0.73	4.73	0.55	0.420	2
5.2 เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน	3.41	0.79	4.59	0.59	0.348	6
5.3 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.18	0.84	4.59	0.59	0.446	1
5.4 นำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.28	0.75	4.55	0.76	0.389	4
5.5 มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ไปด้วยกับการเรียนการสอน	3.53	0.86	4.54	0.66	0.287	10
5.6 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน	3.47	0.90	4.59	0.65	0.322	9
5.7 ใช้วิธีการและเครื่องมือหลายๆ แบบในการ	3.33	0.75	4.70	0.56	0.414	3

รายการ	สภาพการปฏิบัติ		สภาพที่		PNI modified	ระดับความต้องการ จำเป็น
	จริง		คาดหวัง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่าง เพียงพอ						
5.8 วัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.51	0.93	4.77	0.53	0.358	5
5.9 นำผลการประเมินมาเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนรู้	3.55	0.70	4.74	0.55	0.332	8
5.10 จัดทำเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน	3.55	0.88	4.77	0.53	0.344	7
เฉลี่ยด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.41	0.13	4.65	0.09	0.364	

ตาราง 2 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้าน
การจัดการเรียนรู้

รายการ	สภาพการปฏิบัติจริง		สภาพที่คาดหวัง		PNI modified	ระดับความต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.57	0.15	4.64	0.08	0.301	5
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.54	0.17	4.76	0.07	0.345	3
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.59	0.16	4.68	0.06	0.305	4
ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.31	0.20	4.60	0.07	0.386	1
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	3.41	0.13	4.65	0.09	0.364	2
เฉลี่ยรวม 5 ด้าน	3.48	0.16	4.66	0.07	0.340	

จากตาราง 2 ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับจาก
มากไปหาน้อย พบว่า

1) ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{modified} = 0.386$)
รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา
รองลงมาคือ มีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อ

2) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{modified} = 0.364$) รายการที่มีความ
ต้องการจำเป็นสูงสุดคือ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รองลงมาคือ ออกแบบ
วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน ต่ำสุดคือ มีการ
วัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ไปกับการเรียนการสอน

3) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{modified} = 0.345$) รายการที่มีความ
ต้องการจำเป็นสูงสุดคือ จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน รองลงมา

คือ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดประสบการณ์ และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล ต่ำสุดคือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้

4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.305$) รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพร้อมแนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม ต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน

5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.301$) รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กำหนดผลการเรียนรู้ในหลักสูตรเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มสร้างสรรค์ รองลงมาคือ เลือกใช้วิธีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร ต่ำสุด คือ ศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนโรงเรียน และนักเรียน ก่อนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

6) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.386$) รองลงมาคือ ต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีโดยรวม ($PNI_{\text{modified}} = 0.301$)

สรุปและอภิปรายผล

ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน โดยมีสภาพที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพการจัดการเรียนรู้ที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูยุคปัจจุบันยังต้องปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้ทันต่อสภาพที่เปลี่ยนแปลง ครูผู้สอนต้องการมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย การจัดหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง การวัดและประเมินผลครูมีความต้องการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ คชนิล (2546: 93) ที่ได้ศึกษาความต้องการด้านวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ครูมีความต้องการด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พฤกษ์ มะศิริ (2546) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการพัฒนาของครูแกนนำเป็นครูต้นแบบในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการพัฒนาครูแกนนำเป็นครูต้นแบบ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดทำแผนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากของจริงสถานที่จริง และประสบการณ์จริง การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการเรียนการสอน การนำผลการวัดและประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลครอบคลุมคุณลักษณะทุกด้าน ทั้งด้านเก่งดีมีความสุขเมื่อพิจารณาผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้รายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่ครูมีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นด้านมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นเป็นพลวัตตลอดเวลาทำให้องค์ความรู้และทฤษฎีที่มีล้าสมัยอย่างต่อเนื่อง ความต้องการจำเป็นรองลงมาคือ คุรมีความต้องการจำเป็นมีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างจำเป็นเพราะ ยุคของการปฏิรูปการศึกษาต้องเร่งพัฒนาการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) จัดว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา แสงมณี (2546: 72) ที่พบว่า ความต้องการในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาและเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ในด้านการสืบค้นหาสื่อการสอนจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ นั้น เป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องการรองลงมา เนื่องจากปัจจุบันช่องทางการสืบค้นความรู้นั้นมีหลากหลาย ตลอดจนเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถหาความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาประกอบการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว ส่วนด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อเนื่องจากในปัจจุบันมีสื่อ นวัตกรรมต่างๆ ให้เลือกใช้ อย่างหลากหลายประกอบกับมีช่องทางค้นหาสื่อสำเร็จรูปเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต

2. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า คุรมีความต้องการจำเป็นในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน รองลงมาคือ ครูต้องการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทัศน์ ปลัดพรหม (2542: 141) ที่กล่าวว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการใช้เครื่องมือวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพและประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มประสบการณ์และมีวิธีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนั้นการวัดผลประเมินผลจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดและยังจะเป็นข้อมูลให้ครูผู้สอนนำผลของการประเมินผลไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปได้ อีกประการหนึ่งครูผู้สอนอาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผลอย่างเพียงพอ ซึ่งควรจัดให้มีการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลกับครูผู้สอนเป็นระยะ ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องไปกับการเรียนการสอน มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดเนื่องจากในปัจจุบันครูได้จัดการเรียนการสอนควบคู่กับการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนเพื่อดูพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่แล้ว

3. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า คุรมีความต้องการจำเป็นด้านให้จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกันมากที่สุด รองลงมาครูต้องการวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพร้อมแนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีความซ้ำซ้อน จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการอย่างเหมาะสมเพื่อลดเวลาและกิจกรรมในการสอนลง สอดคล้องกับ (ประกอบ ศรีตระกูล 2550: 91) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่าครูยังขาดแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพราะแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ และความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติ

ไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้เป็นการพัฒนาแบบองค์รวม กล่าวคือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และกระบวนการต่างๆ เป็นอย่างดี หรือในระดับการบูรณาการที่สูงขึ้นไปได้แก่การบูรณาการแบบสหวิทยาการที่ต้องใช้ครูในหลายๆ วิชามาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งาน หรือโครงการที่มีหัวข้อเรื่องแนวคิดหรือความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวก็มีข้อจำกัดคือ มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดแผนการสอน ส่วนด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด เนื่องจากปัจจุบันทั้งสื่อออนไลน์ แผนการสอน และหนังสือเรียน ได้มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งครูสามารถนำมาปรับปรุงประยุกต์เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้

4. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าครูมีความต้องการจำเป็นด้านพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพร้อมแนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้อาศัยความรู้ด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนที่ดีจะช่วยให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 16) ว่าควรมีการบูรณาการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรยากาศการจัดการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสุขและสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเองโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียนมีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่บูรณาการอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนอยู่แล้ว

5. ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นด้านการกำหนดผลการเรียนรู้ในหลักสูตรเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มากที่สุด รองลงมาคือ การเลือกใช้วิธีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร โดยหลักสูตรที่มีใช้ในโรงเรียนเป็นหลักสูตรที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว จึงจำเป็นต้องเลือกวิธีประเมินหลักสูตรที่ถูกต้องในการนำไปสู่กระบวนการพัฒนาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ (จันทงค์ บุญเรือง, 2556: 129) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2) ซึ่งครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับดี ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงควรมีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรเพื่อกำหนดผลการเรียนส่งเสริมผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ส่วนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนโรงเรียนและนักเรียน ก่อนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษามีความต้องการต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษาตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ต้องมีการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของสถานศึกษา ผู้เรียน และชุมชน

สรุปได้ว่าครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ในทุกๆ ด้าน ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อที่จะนำไปวางแผนในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการพัฒนาครูด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้เป็นลำดับแรก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสังกัดมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา
2. ควรพัฒนารูปแบบการประเมินความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนในทุกสังกัดโดยยึดการประเมินจากสภาพจริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิบัติการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จำนงค์ บุญเรือง. (2556). การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- นิทัศน์ ปลัดพรหม. (2542). ความต้องการงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประกอบ ศรีตระกูล. (2550). การศึกษาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- พฤกษ์ มะศิริ. (2546). ปัญหาการพัฒนาของครูแกนนำเป็นครูต้นแบบในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พัชรี ชันอาสวะ. (2544). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วันเพ็ญ คชนิล. (2546). ความต้องการด้านวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- ศิริพร อาจปักษา. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจินดา แสงมณี. (2546). ปัญหาในการปฏิบัติการสอนและความต้องการในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กลุ่ม 4 กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.